

Utajärvi Aprakka – viitasammakkokartoitus 2025

Päiväys: 10.11.2025

Raportin laatija: Aleksi Lapakko, Teppo Mutanen

Raportin kartat: Aleksi Lapakko

Sisällys

1. Johdanto.....3

2. Aineisto ja menetelmät.....4

3. Tulokset5

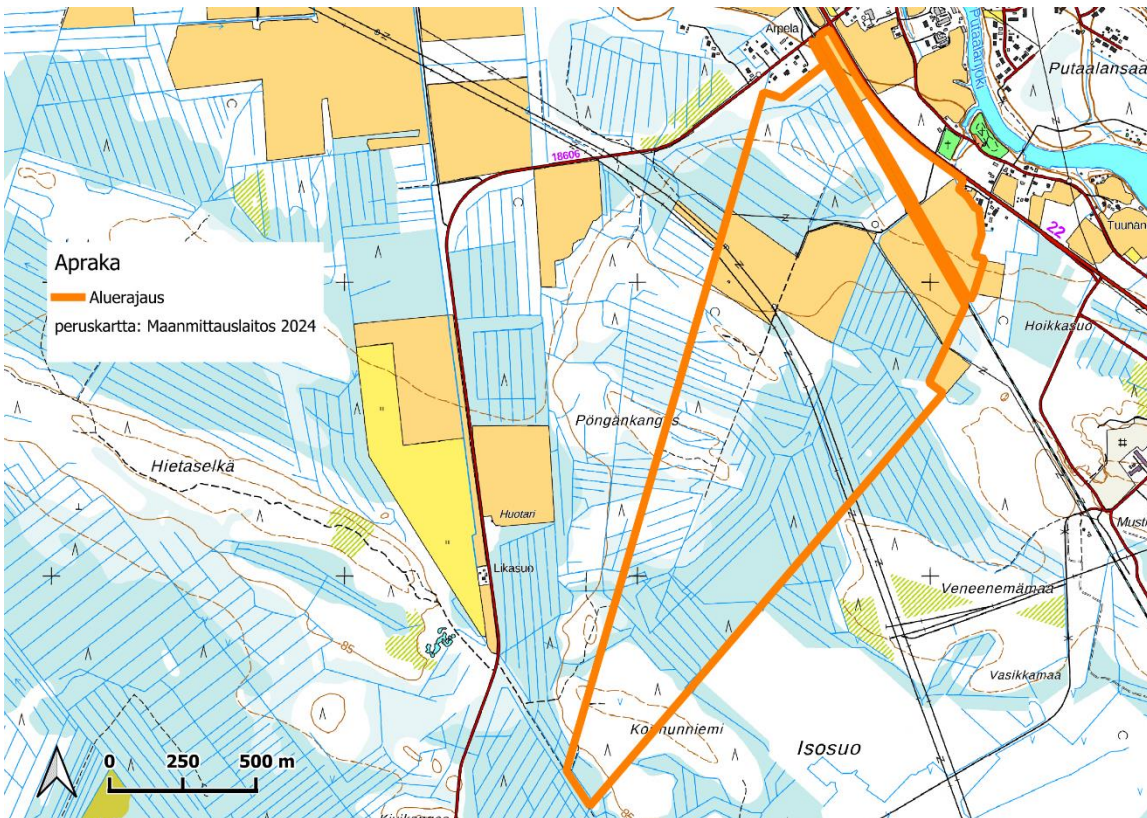
4. Johtopäätökset6

1. Johdanto

Luonto-Mutaset Oy teki Utajärven Aprakan alueella viitasammakkoselvityksen toukokuussa 2025 suunnitteilla olevaa aurinkovoimahanketta varten. Selvitysalue on esitetty kuvassa 1. Solaralfa Oy suunnittelee alueelle aurinkopaneelientä sekä siihen liittyvää infrastruktuuria. Alueelle on myös alustavasti suunniteltu akkujärjestelmää aurinkopuiston yhteyteen. Akkujärjestelmän koko ja paikka määräytyvät tarkemmin suunnittelutyön edetessä. Utajärven Aprakan selvitysalue sijaitsee noin kilometrin päässä Utajärven keskustasta, Hautuumaankylän alueella ja selvittävä alue on noin 150 hehtaaria. Tavoitteena oli kartoittaa alueen mahdollinen viitasammakkopopulaatio.

Maastotyöt teki Teppo Mutanen (10.5.2025) ja Aleksi Mutanen (10.5.2025, 12.5.2025). Työn raportoinnista vastasi Teppo Mutanen ja biologian opiskelija Aleksi Lapakko. Raportin kartat toteutti Aleksi Lapakko.

Teppo Mutanen on Luonto-Mutaset Oy:n toimitusjohtaja, jolla on 40-vuoden luontoharrastustausta ja yli kymmenen vuoden kokemus luontoalan yrittäjänä. Aleksi Mutanen on tietojenkäsittelytieteiden opiskelija. Hän on tehnyt luontoselvityksiä kahtena maastokautena viitasammakoista, liito-oravista ja lepakoista. Aleksi Lapakko on biologian opiskelija, joka on erikoistunut etenkin hyönteisiin ja halitsee qgissin käyttöä.

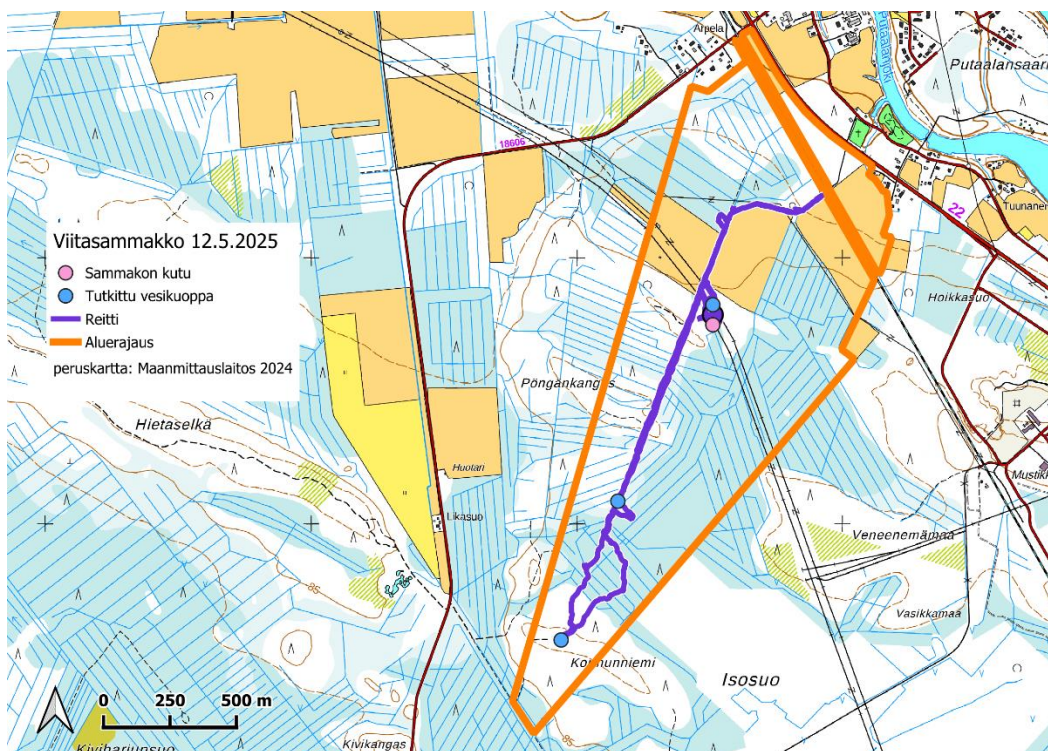
Kuva 1. Utajärvi Aprakka, selvitysalue.

2. Aineisto ja menetelmät

Selvitysalue sijaitsee heti Utajärven keskustan eteläpuolella. Alue sijaitsee Oulujoen eteläpuolella ja rajoittuu pohjoisessa valtatiehen 22 ja hankealueen läpi kulkee Oulu-Kontiomäki rataosuus. Alueesta suurin osa on ojitettua suota ja alueen pohjoisosassa on muutamia peltoaloja. Hankealueen koko on noin 150 hehtaaria. Alue on esitetty kuvassa 1.

Havainnointia tehtiin kahtena päivänä. Ensimmäinen kartoitus tehtiin 10.5.2025 klo 6.30–10.30 välisenä aikana. Tällöin etsittiin mahdolliset viitasammakon lisääntymispaikat ja tutkittiin sammakko/viitasammakkotilanne. Toinen kartoituskerta tehtiin 12.5.2025 kello 16–18.00 välisenä aikana. Tällöin tarkistettiin uudelleen aiemmassa kartoituksessa löydetyt kosteikot/lampareet. Alueelta löydettiin kaksi kaivettua lamparetta ja yksi leveähkö ojanpääty. Näiden arvioitiin sopivan viitasammakon elinympäristöiksi. Havainnointireitti sekä vesikuopat on esitetty kuvassa 2. Kansikuvassa on kuva eteläisimmästä lampareesta.

Viitasammakoita havainnoitiin molemmilla kerroilla kuuntelemalla lajin soidinääniä sekä tarkkailemalla mahdollisia vedessä olevia yksilöitä ja etsimällä kutupalloja. Viitasammakoiden paras selvitysaika on loppukevään kutuaika, jolloin viitasammakkokoiraat äännelevät aktiivisesti ”pulputtamalla”.

Kuva 2. 12.5.2025 kuljetut reitit, vesikuopat ja havaittu sammakonkutu

3. Tulokset

Alueelta löydettyjen lampareiden ja vesiallikon kuvaukset käsitellään seuraavaksi. Kohteet on nimetty seuraavasti. Kohde 1. Pohjoisin lampare, kohde 2. keskimmäinen vesiallikko, kohde 3. eteläisin lampare.

Kohde 1, pohjoisin lampare

Kuvassa 3 on esitetty alueen pohjoisin lampare, joka sijaitsi voimalinjalla. Lampare on syntynyt hiekanoton seurauksena ja rehevöitynyt vähitellen. Lampare näytti varsin potentiaaliselta viitasammakkopaikalta mm. rehevyyden ja kalattomuuden vuoksi. Vedensyvyys oli suurimmillaan noin 50 cm. Mahdollisesti lampareen mataluuden takia lampareessa ei tavattu viitasammakkoa. Tosin lampareen eristyneisyys lähimpiin muihin sopiviin kohteisiin voi olla myös osatekijänä viitasammakon puuttumiseen. Ensimmäisellä kartoituskerralla (10.5.2025) lampareesta löytyi muutamia ruskosammakon kutupalloja. Myöskään toisella kartoituskerralla (12.5.2025) alueelta ei tehty havaintoja viitasammakosta.

Kuva 3. Alueen pohjoisin, voimalinjalla oleva, lampare.

Kohde 2, Keskimäinen vesiallikko

Metsäojan päädyssä oli leveämpi kohta, joka tarkastettiin. Kummallakaan kerralla paikalta ei löydetty ruskosammakon tai viitasammakon kutuja tai kuultu niiden soidinääniä.

Kohde 3, Eteläisin lampare

Eteläisimmän lampareen halkaisija oli noin 20 metriä. Lampare oli suhteellisen karu ja vesikasvillisuutta oli vähänlaisesti vain rannoilla. Tämäkin lampare on syntynyt maanpoiston seurauksena. Kummallakaan kerralla lampareesta ei löytynyt ruskosammakon tai viitasammakon kutuja tai kuulunut niiden soidinääniä. Tästä kohteesta on kuva raportin kannessa.

4. Johtopäätökset

Utajärven Aprakan hankealueella selvitettiin mahdollisen viitasammakon kutulampia ja elinalueita. Alueelta löydettiin kolme mahdollisesti sopivaa lampareta/vesikuoppaa. Näistä ei kuitenkaan löytynyt mitään merkkejä viitasammakosta. Yhdestä lampareesta löydettiin yksittäisiä ruskosammakon kutupalloja. Alueella tehtiin myös pesimälinnustoselvityksiä myöhemmin keväällä, mutta niidenkään yhteydessä ei viitasammakoita tavattu.